

**Opinia prawna
na zadane pytania przez nauczycieli zrzeszonych w Ognisku ZNP Zespole Szkół
Muzycznych w Krośnie**

Nauczyciele Zespołu Szkół Muzycznych w Krośnie zwrócili się z następującymi pytaniami:

1. Czy nauczycielowi, który przechodzi na emeryturę w ciągu roku szkolnego należy się odprawa emerytalna, czy tylko ekwiwalent urlopowy. Nauczyciel będzie kontynuował zatrudnienie w części etatu po przejściu na emeryturę.
2. Pytanie drugie dotyczy kwalifikacji nauczycielskich: Nauczyciel posiadający tytuł mgr wychowania muzycznego oraz dyplom ukończenia Szkoły Muzycznej II stopnia w klasie fortepianu. Jest nauczycielem dyplomowanym zatrudnionym na czas nieokreślony. Po przejściu na emeryturę chce kontynuować zatrudnienie w części etatu na tym samym stanowisku w Szkole Muzycznej I stopnia w klasie fortepianu.

Odpowiadając na pierwsze pytanie:

Karta Nauczyciela nie przewiduje rozwiązania stosunku pracy w związku z zamiarem przejścia przez nauczyciela na emeryturę.

Stosunek pracy nauczyciela może zostać rozwiązany za porozumieniem stron.

Porozumienie stron jest najbardziej elastyczną formą zakończenia stosunku pracy. Na jej podstawie stosunek pracy ulega zakończeniu **w dacie ustalonej przez obie strony stosunku pracy**. W związku z tym stosunek pracy można rozwiązać z dnia na dzień, bez konieczności zachowania okresu wypowiedzenia i bez konieczności wskazywania skutku wypowiedzenia (np. koniec roku szkolnego). Stąd rozwiązanie stosunku pracy na mocy porozumienia stron może nastąpić **w każdym momencie roku szkolnego**.

Nauczyciel nie jest natomiast uprawniony do jednostronnej rezygnacji z pracy w wybranym przez siebie terminie w związku z zamiarem przejścia na emeryturę.

Jedynym warunkiem, jaki musi być spełniony przy porozumieniu stron jest to, że zgodę musi wyrazić każda ze stron stosunku pracy. Jeśli to nauczyciel występuje z propozycją rozwiązania stosunku pracy, to zgodę na taką formę musi wyrazić dyrektor.

Nauczyciel, który rozwiąże stosunek pracy za porozumieniem stron może przejść na emeryturę lub świadczenie kompensacyjne jeżeli spełnił warunki do nabycia prawa do emerytury lub świadczenia kompensacyjnego. W związku z przejściem nauczyciela na emeryturę przysługuje mu odprawa emerytalna, o której mowa **w art. 87 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 1762, ze zm.)**

Przepis art. 87 Karty Nauczyciela brzmi:

1. Nauczycielowi spełniającemu warunki uprawniające do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, jeżeli nie uzyskał z tego tytułu odprawy przewidzianej w art. 28, przyszuje się odprawę w wysokości dwumiesięcznego ostatnio pobieranego wynagrodzenia w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy.

2. *Nauczycielowi spełniającemu warunki uprawniające do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, który przepracował w szkole co najmniej 20 lat, przysuguje się odprawę w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia ostatnio pobieranego w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy.*

3. *Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.*

4. *W razie zbiegu prawa do odprawy wymienionej w ust. 1 i 2, przysługuje jedna odprawa - korzystniejsza.*

Jeżeli nauczyciel przepracował w szkole co najmniej 20 lat, to zgodnie z art. 87 ust. 2 Karty Nauczyciela przysługuje mu trzymiesięczna odprawa emerytalna. Jest to warunek podstawowy, niezależnie kiedy nastąpi rozwiązanie stosunku pracy nauczyciela.

Wysokość tej odprawy oblicza się według zasad obowiązujących przy ustaleniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy. Powyższą kwestię reguluje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 26.06.2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 1455)

Oznacza to, że zgodnie z §1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 26.06.2001 r. do podstawy wynagrodzenia należy wliczyć:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- dodatki: za wysługę lat, motywacyjny, funkcyjny oraz za warunki pracy,
- wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw,
- dodatkowe wynagrodzenie za pracę w porze nocnej,
- odrębne wynagrodzenie za zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze wykonywane w dniu wolnym od pracy,
- wynagrodzenie za pracę w święto, jednorazowy dodatek uzupełniający, o którym mowa w art. 30a ust. 3 KN.

Zgodnie z §1 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia w wynagrodzeniu nie uwzględnia się natomiast:

- wynagrodzenia za czas gotowości do pracy oraz za czas niezawinionego przez pracownika przestoju,
- wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego oraz wynagrodzenia za czas innej usprawiedliwionej nieobecności w pracy,
- wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną.

Wynagrodzenie za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oblicza się mnożąc przeciętną miesięczną liczbę godzin z okresu miesięcy danego roku szkolnego poprzedzających miesiąc nabycia prawa do nagrody, a jeżeli okres zatrudnienia jest krótszy od roku szkolnego - z tego okresu, przez godzinową stawkę wynagrodzenia przysługującą w miesiącu nabycia prawa do odprawy.

W celu otrzymania **emerytury** należy przedstawić w ZUS świadectwo pracy i zostać wyrejestrowanym z ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z art. 103a **ustawy**

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych: „[...] *prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego*”.

Oznacza to, że niemożliwe jest kontynuowanie **zatrudnienia emeryta** u poprzedniego pracodawcy bez rozwiązania stosunku pracy choćby na jeden dzień. W celu otrzymania emerytury należy przedstawić w ZUS świadectwo pracy i zostać wyrejestrowanym z ubezpieczeń społecznych. Żaden przepis nie wskazuje, ile ma trwać przerwa w zatrudnieniu, aby pracownik mógł otrzymać świadczenie emerytalne w przypadku kontynuowania zatrudnienia u tego samego pracodawcy. Przyjmuje się, że pracownik zwolni się na jeden dzień i kolejnego dnia zatrudni ponownie. Wówczas może otrzymywać jednocześnie emeryturę i wynagrodzenie ze stosunku pracy.

Nauczyciela emeryta zatrudnia się według takich samych zasad, jak każdego innego **nauczyciela** – podstawa prawna: art. 10 Karty Nauczyciela. Ponowne zatrudnienie nauczyciela po rozwiązaniu stosunku pracy przez nauczyciela i przejściu na emeryturę może nastąpić po jednym dniu przerwy w zatrudnieniu.

Podstawy prawne:

- 1) ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (j.t. Dz. U. z 2021 r. poz. 1762, ze zm.) – **art. 87 ust. 2 i 3**
- 2) Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 26 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 1455) - **§1 ust. 1 i 2**
- 3) Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 504, ze zm.) – **art. 103a**.

Odpowiadając na drugie pytanie.

Aby udzielić odpowiedzi na drugie pytanie należy przywołać **art. 5 ust. 4** Rozporządzenia Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 3 września 2021 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych i placówek artystycznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1665)

Przepis art. 5 ust. 4 przywołanego rozporządzenia brzmi:

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela zajęć edukacyjnych artystycznych fortepianu dodatkowego w ogólnokształcącej szkole muzycznej I stopnia i szkole muzycznej I stopnia oprócz osoby wymienionej w § 4 posiada również osoba, która ukończyła:

1) studia pierwszego i drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie w uczelni artystycznej w zakresie gry na klawesynie lub na organach lub w zakresie muzyki kościelnej, lub w zakresie rytmiki oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

2) ogólnokształcącą szkołę muzyczną II stopnia lub szkołę muzyczną II stopnia w specjalizacji gry na fortepianie lub na klawesynie, lub na organach oraz ukończyła studia pierwszego i drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie w uczelni artystycznej w zakresie gry na fortepianie jazzowym lub w zakresie wykonawstwa muzyki dawnej na fortepianie lub na klawesynie, lub na organach, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Natomiast art. 4 rozporządzenia brzmi:

Kwalifikacje do prowadzenia zajęć edukacyjnych artystycznych w szkole artystycznej, z zastrzeżeniem § 7 ust. 1 i § 8 ust. 3, i w placówce artystycznej posiada osoba, która ukończyła:

1) studia pierwszego i drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie w uczelni artystycznej na kierunku zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne,

lub

2) studia pierwszego i drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie w uczelni artystycznej na kierunku, którego efekty uczenia się, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226), w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu lub tych zajęć na odpowiednim etapie edukacyjnym, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne,

3) studia pierwszego i drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie w uczelni artystycznej kształcącej w dyscyplinie artystycznej zgodnej z typem szkoły artystycznej lub rodzajem placówki artystycznej, w której będzie nauczać, na kierunku innym niż kierunek wymieniony w pkt 1 lub 2 oraz ukończyła studia podyplomowe w uczelni artystycznej w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Zgodnie z przywołanym art. 5 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 3 września 2021 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych i placówek artystycznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1665) nauczyciele posiadający tytuł mgr wychowania muzycznego oraz dyplom ukończenia szkoły muzycznej II stopnia w klasie fortepianu posiadają kwalifikacje do prowadzenia zajęć na stanowisku w szkole muzycznej I stopnia w klasie fortepianu.

Zgodnie z art. 103a **ustawy o emeryturach i rentach** z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych: „[...] prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego”.

Oznacza to, że niemożliwe jest kontynuowanie **zatrudnienia emeryta** u poprzedniego pracodawcy bez rozwiązania stosunku pracy choćby na jeden dzień. W celu otrzymania emerytury należy przedstawić w ZUS świadectwo pracy i zostać wyrejestrowanym z ubezpieczeń społecznych. Żaden przepis nie wskazuje, ile ma trwać przerwa w zatrudnieniu, aby pracownik mógł otrzymać świadczenie emerytalne w przypadku kontynuowania zatrudnienia u tego samego pracodawcy. Przyjmuje się, że pracownik zwolni się na jeden dzień i kolejnego dnia zatrudni ponownie. Wówczas może otrzymywać jednocześnie emeryturę i wynagrodzenie ze stosunku pracy.

Nauczyciela emeryta zatrudnia się według takich samych zasad, jak każdego innego **nauczyciela** – podstawa prawna: art. 10 Karty Nauczyciela. Ponowne zatrudnienie nauczyciela po rozwiązaniu stosunku pracy przez nauczyciela i przejściu na emeryturę może nastąpić po jednym dniu przerwy w zatrudnieniu.

Nauczyciel przejście na emeryturę może kontynuować zatrudnienie na części etatu na tym samym stanowisku w Szkole Muzycznej I stopnia w klasie fortepianu po spełnieniu powyższych warunków.

Podstawy prawne:

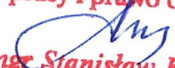
- 1) Rozporządzenia Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 3 września 2021 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych i placówek artystycznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1665)
- 2) Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 504, ze zm.) – **art. 103a.**

Do wiadomości:

Prezes Oddziału ZNP w Krośnie

Rzeszów, 16 listopada 2022 r.

Opracował: Stanisław Kłak - doradca ds. prawnych, specjalista w sprawie prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, prawa oświatowego oraz prawa związkowego.

Doradca ds. prawnych
prawo pracy i prawo oświatowe

mgr Stanisław Kłak